

Vøien i Gran

Gardsnavnet betyr iflg. Oluf Ryghs verk Norske Gaardsnavne enga ved vade-
stedet.

Vøien øvre gnr/bnr 249/1 i Gran

Dagens fire gardar med samme navn må en gang i tiden ha vært én gard. Denne lå da ved vadestedet der det gikk å komme over den vesle elva Vigga.

De gamle gardene ble ofte delt for å gi levebrød til flere familier. Dette må også ha skjedd med Vøien, åpenbart i flere omganger. Vøien, gnr/bnr 249/1, kjent som Vøien gartneri, er garden som ligger ved vadestedet. Vøien øvre, gnr/bnr 2, ligger øverst og grenser mot Åls-vegen.

På Vøien en dag i 1942. Mina og Leonard med Halvor, Olaf og Magne. Til høyre står Marie, mor til Leonard.

Martin Hansen solgte i 1866 Vøien øvre til Hans Mikk-elsen. Han overdro garden i 1880 til Lars Eriksen fra Teslobakken i Brandbu som var gift med Marie Halvorsdatter. De

fikk åtte døtre og en sønn, Halvor, f. 1880. Fire av barna på Vøien emigrerte til USA. I 1907 reiste Halvor og kona Marie ut og bosatte seg i Sioux City, Iowa. Rundt 1912 vendte de tilbake til Gran, da med barna Leonard, f. 1907, og Norman, f. 1911. Lars Eriksen var da 71 år og ikke frisk nok til å drive garden. Halvor tok derfor over på Vøien i 1912. Det tredje og siste barnet til Marie og Halvor ble sønnen Mikal som ble født i 1916. Lars Eriksen døde i 1928. Setra hadde for mange gardsbruk stor betydning. Det å la kua gå på beite ved setra

to måneder å sommeren betydde at grasarealene produksjon av arealene hjemme på garden kunne benyttes til vinterfor for dyra. Nordsetra ved Øyangen ble brukt av de to gardene Vøien øvre i fellesskap. Seterhuset ble eid og brukt av begge gardene. De hadde hver sine fjøs og løer. Gardene hadde hver sin setervoll som var inngjerdet.

Leonard Wøien giftet seg med Mina Tveten og de fikk sønnen Halvor i 1933. I 1936 tok de over garden og samme år ble Olaf født. Magne kom til verden i 1939, mens Ingrid ble født i 1946. Halvor fikk overdratt garden til seg i 1966.

Setra på Øyangen i 1922.

På taket fra venstre: Leonard Wøien, ukjent, Norman Wøien. Stående ved gjerdet: Marie Wøien. Sittende: Lars Wøien (Stua). Bak fra venstre: Kari Bråthen, ukjent, ukjent, Halvor Larsen Wøien, ukjent, Margrethe Wøien (Stua), Lars Eriksen Wøien. Småguttene foran fra venstre: ukjent, Mikal Wøien

ONSDAG 21. APRIL 1992

Budeieliv på Nordsetra i Jeppedalen

Det har gått mange år siden det var liv og drøff på setervangene i Hurdal. Nå ligger seterhusene tomme, og det er bare som bytter de har en funksjon.

Mange steder er startus og fagmelte med, og det er mange steder og folk sommerstid tar skogen omlet som setervangene til bue.

Ja, den som går med kart og kutter etter gamle setter, kan ofte ha problemer med å finne igjen det husene har ligget. Konstruksjonen er en av de få setrene i Hurdal der en enkelt kan forretningsmessig som en gang var. En annen seter som har bevarer noe av det ekte og opprinnelige er Nordsetra i Jeppedalen. Riktmot ligger Nordsetra skråt oppover Hurdals grense, i Gran kommune, men på mange måter sakner den naturlig til Hurdal.

De budeielivene som en gang i tiden valgte å legge setrene sine i Øyangen på opplyst har bunnans for det naturkjenner. Det finnes vil neppe er mer sårlig sted

line på Hurdalskanten. Men livet på Nordsetra har sikkert ikke bare vært kjøff for de som har hatt utvikle her.

De som har erfaring i så måte er Jenny Rud (f. Vøien), som i mange år var bodeie på Nordsetra, og Inga Jeppedalen, som opplevde livet på Nordsetra fra barn av en småjente. En kald februardag samlet vi disse to Nordsetra-seterierne for en sommerlig prat om tid og rom og engang var.

— Det var en stor opplevelse når vi første gang som sommeren barde kalydne fra Landshagen. Det var setringa som kom. Vi viste omrent den dagen de ville komme fra Hurdal. Inga i Jeppedalen ble glad i stemmen når hun minner forsetdagen. Vi tok med oss kinnst.

— Vi måtte ikke gå glipp av kulljønn. Da vendte det var ut.

— Ja, vi var glade da vi så Øyangen, fortar Jenny Rud til. Vi hadde nok var tinner angak bak oss. Det er ca. 3 mil fra Vøien, der jeg er i fra, og til Nordsetra. Det var et

stort følge som kom. Livet og mat for seterierne ble knapt med. Det var ikke alltid så lett å få med seg kullene den lange veien.

— Det var ikke lenge før budeier fra setra kom på besøk, fortar Jenny Rud. Det var mye omgang mellom oss i Jeppedalen og budeierne fra Hurdal.

Inga minner den tida det lå folk på alle fire setrene, Vøien, Høimen, Gamli og Kolbe.

— Dersom var det liv og røre på setra. Jeg husker jeg var med å møte på Gamli da jeg var seks-ått år. Vi fikk rammeprat og varfor, og det var stor stas. Det var forresten Elin Vøien som lå der. Han ble senere gift til Gudrungrunde med hun «Ott» smed.

Av Trond Vidar Veum

Eller var ikke den eneste av budeierne på Nordsetra som ble gift i Hurdal. Budeierne på Nordsetra var setere populære, og Jenny forteller at det manglet ikke på flere.

— Tanta mi, Kari Vøien, ble gift til Sørensen Rud i Hurdal. Gjennom henne var det så jeg traff hun som jeg skulle bli gift med. Det var flere av budeierne som ble gift i Hurdal. Budeierne var ikke så sålone, ifølge Jenny. Men dagen var full av gjensitt.

— Jeg har likt mye om i den store grava på Vøien. Den tok minst 40 timer med. Først tok kullvosen. Deretter koker vi røyva til brunsa. Vi sette den til den ble kald og helle den i osteformer. Av surmelka laget vi puljong. Vi laget ost og smør for hele vinteren. All ble kjøva over byen til Hurdal. Folk kom opp med oss og tok med seg ost og smør tilbake.

— Ja, ja, det har kinn så omeg i midt, sier Inga. Vi brukte stavkinn. Vi sto og kinn så fort vi hadde tid. Et slik kunne komme så opp til åtte til ti liter rømme. Vi gikk over til stikkinnene. FRØ. På den tida fikk vi også separator, og den var til stor nytte. Den første var laget slik at vi sto og dro i ei lang reise.

Inga forteller også mange historier som kutter og til kinn og yting.

— Det Øyangen har vi en seter som vi kaller Gystevang. Det er en stor seter som ofte ligger gjennom under vannflata. En gang ble Jens i Lia skule til Nordsetra med sin seg.

sig ubehag. Han brukte flate. Han stuka og fant på denne seteren, og måtte overnatte på setra for å se på han fikk kjøff. Inga var stasjonert Gystevang, eller Jensestevang.

— Den første da jeg lå på setra var det bare jostgub, fortar Jenny. Det kunne være kaldt. Om husene kunne det være problematisk med kullene. Det hendte at kullfakken forsvant ut til Hurdal.

— Setervangene ble slått og høyet ble lagret i «laga». Om vinteren ble høyet kjørt med hest. Vang rute gikk langs Fopusteva, over kanten til Bida.

— Setere om vinteren var høyet dratt på hest og hørt opp fra sjøen bakk, og brukte hos oppstettere i Jeppedalen. Det hendte også at høyet ble kjørt ned i bygd i Hurdal, fortar Inga.

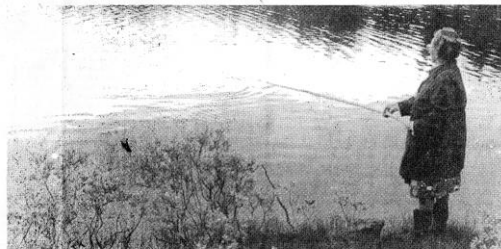
Budeierne på Nordsetra rievde ned. Kari Bråthen på Vøien setra 30 år på setra.

— Vi kunne bare Karl lokke på kull helt fra Nordseterhusen, minner Inga.

I 1946 var seter sommeren det lå folk på setra.

— Seterlivet hadde bygd til. Det var slik liv med kjørt og best. Nå er det klart med å sette på setringa.

— Det er stille gjer setervangene nå. Inga, og jeg tankfullt fortar seg.

Budeierne dra opp nye albuor i lette stunder. Inga Jeppedalen er en kort, finket fortar.

Nordsetra ligger idyllisk til i nordenden av Øyangen. På bildet ser vi bare en av seterhusene. Foto: Torstein.

Jenny Rud (f. Vøien) og Inga Jeppedalen snakker Øyangen og budeierlivet rundt. De hadde mange minner å dele fra seterlivet på Nordsetra.

Jenny Rud, f. Wøien, og Inga Jeppedalen ble i 1982 intervjuet om seterlivet ved Øyangen. Jenny hadde vært seter-budeie i mange år mens Inga var fastboende i Jeppedalen. De kunne fortelle at Inga Bråthen hadde vært budeie på Nordsetra i 30 år.